

Svenskt körarbete 1960

När Sällskapet Kyrkosångens Vänner år 1892 bildades efter ett intensivt förarbete av dåvarande folkskoleinspektören R. Norén, var det från början inte så klart, vart man syftade. F. M. Allard, som ganska ingående skildrat just denna begynnelse, skriver bl. a.: "Det ser nästan ut, som tänkte man intet annat än att komma tillsammans och idka kvartettsång, däri inbegripna även andliga hymner, som man funnit tilltalande och transkriberat för mansröster."

R. Norén hade dock mera djuggående planer, som grundade sig på hans grundliga kunskaper rörande de tyska liturgisk-musikaliska renässanssträvandena. Man kom dock på länge inte utanför de kyrkliga manskvartetterna, som visserligen inte låg på latsidan utan sökte att till folkets breda lager föra ut kännedomen om och kärleken till den heliga sången. Några medhjälpare till Norén kan nämnas. Det var folkskolinspektör J. A. Franzén, som arbetade i Växjö stift, dåvarande brukspredikanten D. Rudin och musikdirektör Joh. Morén.

Så värst långt kom man inte. Men år 1910 skedde ett uppsving. KSV sökte samarbete med Sveriges allmänna organist- och kantorsförening. Av detta samarbete föddes de allmänna kyrkosångsmötena. 1927 togs det tredje steget. Då hölls den första kyrkosångshögtiden i Linköping, och därvid var det Sveriges kyrkosångsförbunds körer, som samlades och sjöng. Farväl med de gamla manskvartetterna och fram för den blandade kören!

Sedan har det väl blivit så, att detta sistnämnda förbund fått stå för det mesta som skett på kyrkokörernas område. Men förbundet har icke varit sig själv nog. Ett visst samarbete

har hela tiden varit rådande mellan de tre kyrkomusikaliska sammanslutningarna. Detta samarbete har under de sista åren förstärkts. Och detta har under 1960 förmärkts i högre grad än tidigare. Det viktigaste är den utökade samarbetskommitté, som de tre organisationerna utsett. Genom dess arbete har ett steg tagits till förverkligande av vad utvecklingen på körområdet fört med sig. Här syftas på det arbete att erhålla evangeliemotetter, som en särskild kommitté, bestående av hrr Weman, H. Göransson och Henrik Jansson, utfört. För körens del kommer dessa att bli något nytt, som väl endast småningom kommer att bli allmänt sjungna. Kommittén har i sin skrivelse till eventuella kompositörer på området sökt hjälpa till att göra dem begärliga för köerna genom följande uppmaning: "Utan tvivel karakteriseras nutida svensk kyrkomusik av framåtanda. Dock måste man hålla i minnet att de flesta av vårt lands kyrkokörer rekryteras av amatörer, och de körtekniska svårigheterna bör vara av överkomlig art. Kyrkokörerna kommer med all sannolikhet att sjunga ännu oftare än vad som nu är fallet. Man har alltså helt enkelt inte tid att öva flera veckor på en epistel- eller evangeliemotett, knuten till en viss bestämd söndag. Detta gör att vi måste be varje tonsättare tänka på att de tekniska svårigheterna inte blir för stora."

Av stort värde är också att kommittén påpekat önskvärdheten att kompositionerna ibland göres trestämmiga och föreslår i övrigt en del olika arrangemang.

Om körens sjungande under det gångna året kan här understrykas det av kommittén gjorda påpekandet, att körens uppsjungning

sker allt oftare. Det är numera inte ovanligt att en vanlig landsortskör, helt bestående av oavlönade amatörer med sin sång berikar gudstjänsterna allt fler gånger under året. 25, 27 gånger och även mera kan många körledare till sin musiksakkunnige rapportera körens uppsjungningar. Somliga av dem har hunnit så långt, att de av sina körer bildat koralkör, där några stycken körmedlemmar omväxlar att sjunga i varje gudstjänst.

Här är på tiden att nämna något om den betydelse som Koralmusiks båda delar fått, både för koralsjungandet som sådant och för alternatimsången. Vad som föresvävade bildarna av KSV, att erhålla en rytmiskt livfullare koralsång, håller i våra dagar på att bli verklighet, mycket tack vare dessa böcker.

Någon livligare utgivning av hymner för körnas bruk kan knappast sägas ha ägt rum under 1960. Kanske har det med de kommande evangeliemotetterna att göra. Man har liksom vilat på hanen.

Vad som i våra dagar alltmera kännetecknar kyrkokörerna är deras önskan och vilja att bli alltmer skickade att fullgöra sin uppgift. Därför

har studieverksamheten gripit omkring sig i mycket hög utsträckning. Behovet av lärare i tonbildning är stort och frågan om utbildande av sådana synnerligen aktuellt.

På en del platser, där på grund av befolkningens ringa antal det är svårt att få ihop en kyrkokör har driftiga och kunniga körledare börjat att tillämpa kantoreiverksamhet. Blockflöjter och andra instrument får ersätta felande människostämmor.

Vad den ovan omnämnda kommittén nämnde om framåtanda inom svensk kyrkomusik visar sig vara ett påstående med stark grund. Kyrkosångsrörelsen går fortfarande framåt såväl kvantitativt som kvalitativt. Den är det instrument, som samtidens musikaliska ledare kan spela på. Körerna anammar snabbt vad dessa ledare ger.

Fortsatt utveckling och även framgång må vara 1960-talets kännetecken för svensk kyrkosångsrörelse.

Stockholm den 3 januari 1961.

Sten L. Carlsson